

مطالعه تطبیقی ورزش قهرمانی بانوان کشورهای منتخب با رویکرد استراتژیک

نازنین راسخ^۱، مجتبی امیری^۲

۱. استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری*

۲. استادیار دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

تاریخ دریافت: ۹۲/۰۶/۱۷

تاریخ پذیرش: ۹۳/۰۴/۰۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر شناسایی و مقایسه ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان کشورهای منتخب و ارائه راهکارهای پیشنهادی است. پژوهش حاضر از نوع کیفی است و در تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک تحلیل محتوا استفاده شده و روش گردآوری داده‌ها نیز مطالعات کتابخانه‌ای است. پس از مطالعه اسناد و منابع برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی چند کشور منتخب، به مقایسه کیفی برنامه در این کشورها پرداخته شد. جامعه آماری این تحقیق را سازمان‌های ورزشی کشورهای دارای برنامه استراتژیک در حیطه ورزش قهرمانی تشکیل می‌دهند (N=7). نمونه آماری به صورت انتخابی هدفمند انتخاب شد (کشورهایی که حدودی و به‌طور خاص برای ورزش قهرمانی بانوان برنامه ارائه داده‌اند) که شامل: استرالیا، انجمن تفریحات و ورزش بانوان استرالیا، کارگروه بین‌المللی زنان و ورزش فنلاند، آفریقای جنوبی، بریتانیا، کانادا و ایران است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق جستجو در وبسایت‌ها، مقالات علمی، تحقیقات داخلی و خارجی، کتب مرتبط، اسناد، شواهد و مدارک موجود است. نتایج و یافته‌های نهایی تحقیق نشان می‌دهند در ایران به‌طور عام در مورد ورزش قهرمانی و به‌طور خاص درباره ورزش قهرمانی بانوان برنامه استراتژیک ارائه شده، ولی در کشورهای منتخب برنامه جداگانه‌ای برای ورزش بانوان تدوین نشده است. نتایج پژوهش حاضر با تشریح گام‌ها و اقدامات مورد نیاز می‌تواند نقشی مهم در توسعه ورزش قهرمانی به شکل عام و ورزش قهرمانی بانوان به‌طور خاص ایفا نماید.

کلید واژگان: رویکرد استراتژیک، ورزش قهرمانی، بانوان، مطالعه تطبیقی

مقدمه

ورزش به معنی رایج امروزی، نمودی نو است. امروزه، در میان صاحب‌نظران دیگر بحث اهمیت و ضرورت ورزش و توجیه آن برای مردم مطرح نیست، بلکه برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در آن به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر بدل شده است. با نگاهی به اثرات متنوع ورزش در زندگی افراد، ورزش ابتدا به صورت بازی و سرگرمی مطرح می‌شود و سپس به صورت رقابت درمی‌آید. هرچند رقابت در اوایل دوران کودکی بدون قاعده و غیررسمی انجام می‌شود، پس از پایان دوره کودکی و از حدود دوره نوجوانی که انگیزه شرکت در مسابقات رقابتی در افراد تقویت می‌شود، ورزش قهرمانی نیز نمود می‌یابد. طبق تعریف، ورزش قهرمانی عبارت است از: ورزش‌های رقابتی و سازمان‌یافته‌ای که ورزشکاران ماهر در آن شرکت می‌کنند. سند راهبردی نظام جامع تربیت-بدنی و ورزش کشور نیز ورزش قهرمانی را «ورزش برای کسب جایگاه رتبه‌مند» تعریف کرده است (۱). موفقیت بین‌المللی برای ورزشکاران هر کشور (زنان و مردان) در رقابت‌های بین‌المللی و المپیک به طور کلی تقویت‌کننده وجهه و اعتبار آن کشور در سطح جهانی است. علاوه بر موفقیت‌های بین‌المللی، اهمیت ورزش به صورت کلی برای زنان و مردان بدین دلیل است که فرصت‌هایی را برای یادگیری، تجربه موفقیت، کار جمعی و لحظات ممتاز فراهم می‌کند. حال ورزش زنان جدا از مسائل فنی و ورزشی مقوله‌ای است فرهنگی، اجتماعی و سیاسی که رشد و ترقی آن در هر کشوری بیانگر رفتارهای اجتماعی، فرهنگی و سیاسی تمام طیف‌های جامعه در قبال رویکرد زنان به ورزش است. امروزه، حضور زنان در عرصه رقابت‌های ورزشی (جهانی و المپیک) نشان‌دهنده این قشر از زیر بار تبعیض‌ها و فشارهای موجود رها شده و امکان حضور در میدان‌ها جدی ورزشی و افتخارآفرینی برای کشور خود را می‌یابند. در کشورهایی که سنت‌های فرهنگی پیشرفت زنان را محدود می‌کند، برای ورزش زنان اهمیت کمتری قائل‌اند (۱). با وجود این، امروزه زنان بسیاری را می‌بینیم که در ورزش شرکت می‌کنند، خواه با شکستن هنجارهای جامعه خود، خواه با حفظ آن‌ها. بی‌شک سرعت پیشرفت زنانی که ورزش را آغاز کرده‌اند متفاوت است، اما نکته حائز اهمیت آن است که این پیشرفت کم و بیش همه جا در حال گسترش است. به هر حال، باید بر موانع بسیاری غلبه کرد. این حقیقت دارد که در نخستین دوره بازی‌های المپیک دوران جدید در سال ۱۸۹۶ جایی برای زنان منظور نشده بود، اما از سال ۱۹۹۰ برنامه المپیک زنان رو به رشد گذاشت (۲). ورزش زنان در ایران نیز با تحولات بسیاری روبرو بوده است. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و با تهاجم رژیم بعثی عراق به ایران و آغاز جنگ، بهبود وضعیت ورزش به تعویق افتاد، اما پس از

مدتی ورزش جدی تر گرفته شد و حرکتی نو را آغاز کرد به گونه‌ای که امروزه به حرفه‌ای یا نیمه حرفه‌ای شدن بسیاری از رشته‌های ورزشی منجر شده است. با این حال، با توجه به اوضاع جامعه، مدت‌ها طول کشید تا ورزش بانوان هم بتواند در کنار ورزش مردان حرفی برای گفتن داشته باشد، به‌ویژه مشکل پوشش بانوان ورزشکار موجب شده است نه تنها زنان ایرانی نتوانند در مسابقات بین‌المللی برخی رشته‌ها همچون شنا و ژیمناستیک حضور پیدا کنند، بلکه همچنان با حضور بانوان ایرانی در رشته‌هایی که لباس محجبه و ویژه‌ایشان از سوی فدراسیون‌های بین‌المللی ورزشی تأیید شده است نیز مخالفت‌های بسیاری می‌شود. این در حالی است که مشاهده می‌کنیم زنان ایرانی در مسابقات بین‌المللی اخیر حضور موفقی داشته‌اند و با وجود تمام محرومیت‌ها و محدودیت‌ها برای اثبات شایستگی‌ها و توانایی‌های خود گام برمی‌دارند. گسترش سالن‌های ورزشی ویژه بانوان، ایجاد پارک بانوان در چند شهر کشور، تعداد قابل توجه دانشجویان دختر رشته تربیت بدنی و گرایش بسیاری از دختران به رشته‌های ورزشی این نوید را می‌دهد که ورزش بانوان در ایران به سوی شکوفایی هر چه بیشتر رهسپار می‌شود. راهی که از حضور بانوان تکواندوکار محجبه ایرانی در مسابقات آسیایی پوسان شروع شد و تاکنون با کسب مدال‌های خوش‌رنگی توسط ورزش بانوان ایران در بازی‌های آسیایی گوانگجو ادامه دارد. این موفقیت در رشته‌هایی مانند فوتسال نیز قابل توجه است. در زمینه اهمیت برنامه‌ریزی، امروزه به وضوح آشکار است که ساختار سازمان‌ها به گونه‌ای پیچیده شده که بدون برنامه‌ریزی‌های دقیق به‌هیچ‌وجه نمی‌توانند به حیات خود تداوم بخشند. سازمان‌های ورزشی نیز از این مقوله مستثنا نیستند. در ادبیات مدیریت و رهبری اصلی اساسی وجود دارد؛ اینکه «همه کارها قابل انجام است، با در نظر گرفتن اینکه کار هر چه دشوارتر، برنامه‌ریزی دقیق‌تر». مطالعات و تجربیات انسان‌ها و جوامع نشان داده است با تصور و طراحی وضعیت مطلوب و یافتن یا پیش‌بینی کردن راه‌ها و وسایل نیل به آن وضعیت می‌توان به آن دست یافت؛ از این رو است که گفته‌اند برنامه‌ریزی یعنی پیش‌بینی و تغییر آینده یا تصور و طراحی وضعیت مطلوب و یافتن یا پیش‌بینی کردن راه‌ها و وسایل نیل به آن. با این توصیف باید برنامه‌ریزی را جوهر مدیریت به شمار آورد و از آنجا که برنامه‌ریزی برای دستیابی به هدف و تحقق بخشیدن به آن است، جوهر و قلب برنامه را نیز باید هدف و هدف‌گذاری دانست و به همین سبب علاوه بر ضرورت برخورداری از هنر مدیریت و مهارت برنامه‌ریزی به مهارت هدف‌گذاری نیز نیازمندیم. در حقیقت، برنامه‌ریزی در سازمان‌ها و از جمله سازمان‌های ورزشی باعث می‌شود اهداف همه فعالیت‌ها و تلاش‌های گروهی تعیین شده و نحوه دستیابی به آن‌ها طرح‌ریزی شود (۱)؛ بنابراین ورزش قهرمانی، به‌ویژه در بخش بانوان مانند هر سیستم دیگری نیازمند تدوین اهداف

استراتژیک، کلان، استراتژی‌ها و برنامه‌های عملیاتی است تا ضمن آگاهی از مسیر حرکت بتواند از هرگونه دوباره‌کاری، بیراهه رفتن و به هدر رفتن منابع مالی، انسانی، فیزیکی و اطلاعاتی خود اجتناب ورزد. برنامه‌ریزی استراتژیک فرآیندی است به‌منظور تجهیز منابع سازمان و وحدت بخشیدن به تلاش‌های آن برای نیل به رسالت و اهداف بلندمدت، با توجه به امکانات و محدودیت‌های درونی و بیرونی هر سازمان. در این فرآیند، قوت‌ها و ضعف‌های داخلی و فرصت‌ها و تهدیدهای بیرونی سازمان تحلیل و شناسایی می‌شوند و با توجه به مأموریت سازمان، اهداف بلندمدت برای آن تدوین می‌شود. برای دستیابی به این اهداف از بین گزینه‌های استراتژیک اقدام به انتخاب استراتژی‌هایی می‌شود که با تکیه بر قوت‌ها و با بهره‌گیری از فرصت‌ها، ضعف‌ها از بین برود و از تهدیدها پرهیز شود و همچنین از فرصت‌ها به‌صورت بهینه استفاده شود و فرصت‌های جدید نیز پدید آید تا در صورت اجرای صحیح باعث موفقیت سازمان شود (۳). مظفری و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی تحت عنوان «نظام جامع توسعه ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران»، با توجه به قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای نظام ورزش قهرمانی کشور و نیز نظرات شورای راهبردی، چشم‌انداز ارتقای ورزش قهرمانی کشور را به‌صورت زیر ترسیم کردند: ارتقای غرور ملی از طریق توسعه ورزش قهرمانی. نصیرزاده (۱۳۸۷) در تحقیق خود به تدوین استراتژی توسعه ورزش قهرمانی و همگانی استان کرمان پرداخت. جهان بینی (۱۳۸۸) در تحقیق خود به تدوین استراتژی توسعه ورزش قهرمانی و همگانی استان قم پرداخت. یاراحمدی (۱۳۸۸)، در تحقیق خود به بررسی وضعیت موجود ورزش قهرمانی و همگانی شهرستان دورود پرداخت.

همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد کمیته‌های ملی المپیک برای انجام مأموریت و دستیابی به اهداف خود از برنامه‌ریزی استراتژیک استفاده کرده و توانسته‌اند در ورزش قهرمانی، توسعه جنبش المپیک و تأمین منابع مورد نیاز به موفقیت‌های چشمگیری دست یابند. استرالیا و چین جزو این دسته از کشورها محسوب می‌شوند. چین از رتبه چهارم المپیک ۱۹۹۶ به رتبه سوم در المپیک ۲۰۰۰ و رتبه دوم در المپیک ۲۰۰۴ ارتقاء یافت و استرالیا از رتبه هفتم در المپیک ۱۹۹۶ به رتبه‌های چهارم در المپیک‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۴ دست یافته است به‌طوری که از آن به‌عنوان الگویی در بخش ورزش قهرمانی یاد می‌شود (۷). در زمینه ارتباط با رسانه‌ها، هنری و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیقی تحت عنوان «بررسی نقش چهارگانه رسانه‌های ورزشی در توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی» به بررسی نقش چهارگانه اطلاع‌رسانی، آموزش، مشارکت اجتماعی و فرهنگ‌سازی رسانه‌های ورزشی پرداخته‌اند و نتایج تحقیق نشان می‌دهد بین نقش چهارگانه رسانه‌های ورزشی با توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی ارتباط معناداری وجود دارد. با توجه به

وضعیت موجود، رسانه‌های ورزشی باید نگاهی نو به مقوله ورزش قهرمانی داشته باشند تا بتوانند به وظیفه خود در راه اعتلای ورزش کشور کمک‌کنند. توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی با همکاری همه‌جانبه جامعه رسانه‌ای و ورزشی و علم به ورزش قهرمانی انجام می‌شود. سجادی (۱۳۷۸) با توجه به ۲۶ دوره بازی‌های المپیک طی قرن بیستم مشاهده کرد، بازی‌های المپیک با پیشرفت صنعت ارتباطات و ساخت و سازهای مدرن در سراسر جهان شهرت بیشتری یافت و در این میان، رسانه‌های تصویری، به‌ویژه تلویزیون نقشی به‌سزا در معرفی و همه‌گیر کردن این جنبش داشتند. غفوری (۱۳۸۲) در تحقیقی تحت عنوان «مطالعه و بررسی نگرش متخصصان تربیت بدنی به نقش رسانه‌های جمعی در گرایش مردم به ورزش قهرمانی و همگانی» دریافت، رسانه‌های جمعی اثر معناداری روی تغییر نگرش مردم به ورزش کردن دارند و البته این اثر در مورد گرایش‌ها بیشتر بود. رسانه‌های جمعی به‌طور کلی ترجیح می‌دهند به ترویج و نشر ورزش قهرمانی بپردازند. دلیل این مسئله سود اقتصادی حاصل از این بخش است. کردی (۱۳۸۶) در تحقیقی تحت عنوان «مطالعه و ارزشیابی کمی و کیفی منابع انسانی شاغل در بخش ورزشی رسانه‌های گروهی کشور» دریافت بین وضعیت موجود و مطلوب رسانه‌های گروهی در توسعه ورزش کشور در گروه‌های ورزش همگانی، دانش‌آموزی، دانشجویی، کارگران، معلولان و بانوان تفاوت معنی‌داری وجود دارد. بر اساس بررسی‌های انجام شده از زمان حضور بانوان ورزشکار کشورمان (بعد از پیروزی انقلاب اسلامی) در بازی‌های المپیک ۱۹۹۲ تا بازی‌های المپیک ۲۰۰۸ پکن، در این پنج دوره بانوان ایرانی هیچ‌گونه موفقیتی کسب نکرده‌اند. همچنین بانوان ورزشکار کشورمان از سال ۱۹۸۶ در بازی‌های آسیایی شرکت کرده‌اند که تنها در بازی‌های آسیایی ۲۰۰۲ بوسان تیم تیراندازی بانوان و پروانه محمدتقی پور تهرانی در رشته تکواندو موفق به کسب مدال برنز شدند. در بازی‌های آسیایی ۲۰۰۶ دوحه، مهروز ساعی و افسانه شیخی در رشته تکواندو موفق به کسب مدال برنز شدند. در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۰ گوانگجو تیم بانوان ایران با کسب ۱۳ مدال به رتبه چهارم دست یافت و خانم آزادپور توانست مدال طلا را در رشته ووشو برای ایران به ارمغان بیاورد (۱۲). با توجه به چنین موفقیتی، بررسی وضعیت برنامه‌های استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای دیگر و تحقیق در روش‌ها و منابعی که به‌کار گرفته‌اند، برای کسب موفقیت‌های بیشتر ضروری است؛ بنابراین پژوهش حاضر با انجام مطالعه تطبیقی در کشورهایی که به تدوین این برنامه پرداخته‌اند سعی در تعیین مهم‌ترین ابعاد برنامه استراتژیک و مقایسه وضعیت ورزش قهرمانی بانوان کشور با کشورهای منتخب در این زمینه دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی است و در تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک تحلیل محتوا استفاده شده است. روش گردآوری داده‌ها نیز مطالعات کتابخانه‌ای است؛ از این رو پس از مطالعه اسناد و منابع برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی چند کشور منتخب، به مقایسه کیفی برنامه این کشورها پرداخته شد. جامعه آماری این تحقیق را سازمان‌های ورزشی کشورهای دارای برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی در برمی‌گرفتند (N=7). نمونه آماری به صورت هدفمند انتخاب شد (کشورهایی که تا حدودی به طور خاص برای ورزش قهرمانی بانوان برنامه ارائه داده‌اند) که شامل: استرالیا، انجمن تفریحات و ورزش بانوان استرالیا، کارگروه بین‌المللی زنان و ورزش فنلاند، آفریقای جنوبی، بریتانیا، کانادا و ایران است. ابزار اندازه‌گیری این پژوهش شامل وبسایت‌ها، مقالات علمی، تحقیقات داخلی و خارجی، کتب مرتبط، اسناد، شواهد و مدارک موجود است. در تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوا استفاده شد، بدین صورت که با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا بر اساس پروتکل ارائه شده از گریتون و جونس^۱ (۲۰۰۴) در تحلیل محتوای تطبیقی به بررسی ابعاد برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی پرداخته شد (۱۳). اقدامات انجام شده به شرح زیر است:

شناخت منابع (متون و اسناد) مورد استفاده: در این بخش مهم‌ترین منابع برای جمع‌آوری اطلاعات، در موضوع تحقیق مشخص شد؛

۱. تعیین اطلاعات مفید: در این قسمت مطالب مربوط به برنامه در میان اطلاعات دیگر این منابع استخراج شد؛

۲. شناسایی طبقات: در این مرحله با مرور مطالب استخراج شده، شاخص‌های اصلی برنامه استراتژیک تعیین شد؛

۳. کدگذاری مطالب و جاگذاری آن‌ها در طبقات: در این مرحله مطالب در شاخص‌ها جاگذاری و در هر شاخص مؤلفه‌ها مشخص شد؛

۴. کامل کردن طبقات و تحلیل داده‌ها: در هر یک از شاخص‌ها، اطلاعات در قالب مؤلفه‌ها طبقه‌بندی شد و برای مقایسه آن‌ها، داده‌ها در ماتریسی سطری و ستونی قرار گرفتند که سطرها نشان‌دهنده ابعاد و ستون‌ها نشان‌دهنده کشورها بود (جدول ۳).

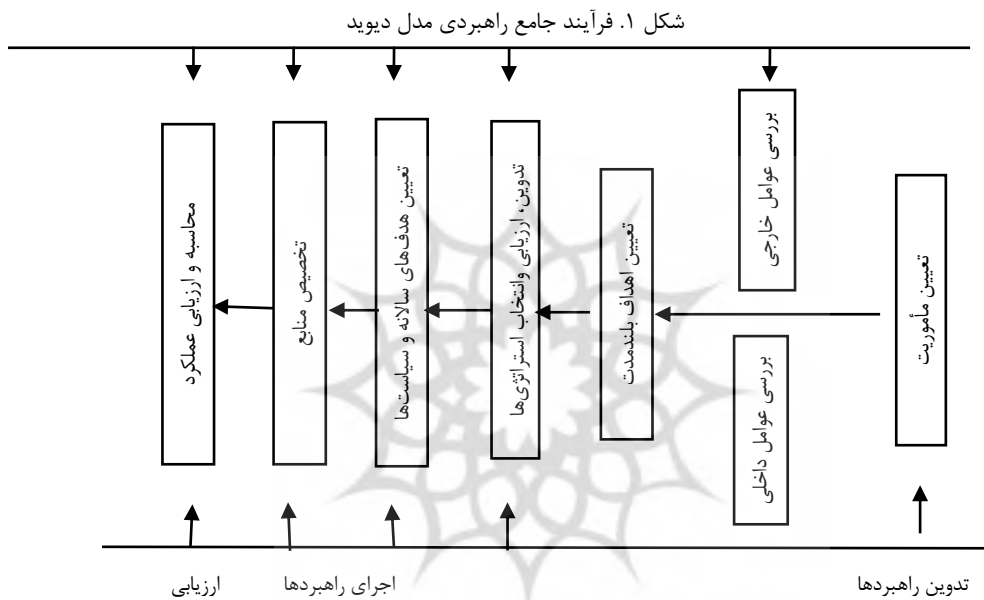
در این تحقیق یافته‌های پژوهش بدین ترتیب ارائه می‌شود: نخست ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک بر مبنای مدل دیوید و SPP^۲ (شکل ۱ و ۲) و با توجه به مطالعات موجود معرفی می‌شود.

1. gratton and Jones

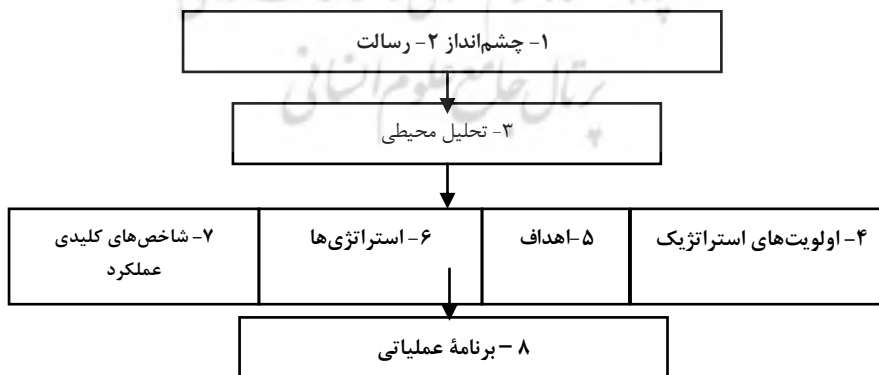
2. Strategic Planning Programming

سپس، به بررسی وضعیت این ابعاد در برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای منتخب پرداخته می‌شود. در پایان نیز با توجه به یافته‌های تحقیق، مفاهیم کلیدی موجود در توصیف ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی در کشورهای منتخب با یکدیگر مقایسه و نتیجه‌گیری خواهد شد.

در این مقاله ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک بر اساس فرآیند جامع راهبردی مدل دیوید (۱۴) و مدل SPP^۱ (۱۵) انجام شده است.

شکل ۲. فرآیند جامع راهبردی مدل SPP

نتایج

در این بخش از تحقیق یافته‌های پژوهش در قالب جداول ذیل ارائه می‌شود. جدول ۱ ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی را بر مبنای مدل دیوید و SPP نشان می‌دهد.

جدول ۱- مهم‌ترین ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی بر مبنای مدل دیوید و SPP

ردیف	ابعاد
۱	بیانیهٔ رسالت
۲	چشم‌انداز
۳	ارزش‌های محوری
۴	حوزه‌های کلیدی عملکرد
۵	اهداف بلندمدت
۶	استراتژی‌ها
۷	برنامه‌های عملیاتی

جدول شماره دو مفاهیم کلیدی موجود در توصیف ابعاد برنامهٔ استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای منتخب را نشان می‌دهد. در تقسیم‌بندی مفاهیم کلیدی به قابلیت مقایسهٔ این مفاهیم توجه شده‌است به‌صورتی که در کلیهٔ کشورها بتوان شواهدی برای این مفاهیم در منابع مذکور یافت.

جدول ۲- مفاهیم کلیدی موجود در ابعاد برنامه‌های استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای منتخب

ردیف	مفاهیم کلیدی
۱	توسعهٔ زیرساخت‌ها
۲	افزایش ورزشکاران
۳	افزایش مربیان
۴	توجه به مسئلهٔ تنوع (مذهب، جنسیت، ناتوانی و...)
۵	گسترش بازاریابی ورزشی
۶	توسعهٔ ارزش‌های اخلاقی
۷	جذب حمایت‌کنندگان مالی
۸	کسب میزبانی مسابقات بین‌المللی
۹	ارتباط با رسانه‌ها
۱۰	توسعهٔ نیروهای داوطلب
۱۱	شرکت عادلانه در ورزش بدون استفاده از داروهای نیروزا

جدول شماره سه یافته‌های مربوط به ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی را در کشورهای منتخب به صورت توصیفی بیان می‌کند.

جدول ۳- یافته‌های مربوط به ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان در کشورهای منتخب

کارگروه بین‌المللی زنان و ورزش فنلاند	انجمن تفریحات و ورزش بانوان استرالیا	استرالیا	
سرعت بخشیدن به پیشرفت و ارتقای زنان و ورزش در سراسر جهان	تساوی جنسیتی در صنعت ورزش	غنی‌سازی زندگی مردم استرالیا از طریق ورزش	بیانیه رسالت
تبیین و توسعه فرهنگ مناسب ورزشی که موجب توانایی و ارج نهادن به کلیه بانوان درگیر در هر سطحی	تدوین بدنه ملی که حضور جامع و کامل بانوان و دختران را در ورزش، تربیت بدنی و سرگرمی میسر سازد	تأیید استرالیا به عنوان پیشرو ورزش قهرمانی در جهان	چشم‌انداز
همکاری، جامع بودن، شفافیت، تمرکز، نتایج	اعتبار، اشتیاق و علاقه، درستی و کمال، اصول اخلاقی،	-	ارزش‌های محوری
رسانه‌ها، تحقیق	تحقیق، نوآوری و مدیریت مباحث، ارتباطات، توسعه تجارت	فدراسیون‌های ملی، کمیسیون ورزش استرالیا، باشگاه‌های ورزشی ایالتی و منطقه‌ای، مراکز پژوهشی علوم ورزشی، مربیان، ورزشکاران،	حوزه‌های کلیدی عملکرد
-	ارائه تحقیق، تبلیغ و نشان گسترده از طریق شناخت انجمن (AWRA) به عنوان منبع باارزش اطلاعات و صدای بانوان و دختران در سرگرمی، تربیت بدنی و ورزش	ایجاد نظام ملی اثربخش در ورزش که در آن مشارکت حداکثری استرالیایی‌ها را در ورزش محقق کند، تضمین برتری عملکرد ورزش قهرمانی استرالیا در جهان	اهداف بلندمدت

ادامه جدول ۳

کارگروه بین‌المللی زنان و ورزش فنلاند	انجمن تفریحات و ورزش بانوان استرالیا	استرالیا	
طراحی وبسایت که از لحاظ محتوا و طراحی جامع، تعاملی و ورزشی است، تبادل دانش و نظرات در مورد زنان و ورزش با صاحبان سرمایه که شامل تأثیر و نتایج استراتژی‌های اجرایی شده و دستاوردهای مثبت سازمان‌های زنان در سراسر دنیا است، تدوین چارچوب کاری برای ادامه ارتباط سازمان‌های ورزش زنان با IWG، تشویق و دعوت از سازمان‌های زنان و ورزش برای ارتباط با IWG، مشارکت صاحبان سرمایه در پروژه‌های اشتراکی و استراتژی‌های ارتباطی شامل وبسایت‌ها، خبرنامه‌های الکترونیکی، کنفرانس‌ها و ...	برقراری ارتباطات الکترونیکی برای بحث و گفتگو در مورد مسائل مربوط، توسعه سیاست ورزش بین‌المللی، فدرال و ایالتی، تقویت و تجهیز وبسایت، تدوین استراتژی ارتباط الکترونیکی، توجه به توسعه عملکرد، ارتباط الکترونیکی در وبسایت برای اعضاء، تدوین طرح سالانه با نتایج واضح و قابل اندازه‌گیری، استخدام مدیر اجرایی در صورت وجود بودجه کافی، طراحی کد اجرایی برای مدیران اجرایی، افزایش تعداد عضویت مشارکتی و فردی، ترویج محیط عاری از مواد ممنوع	ایجاد منابع مالی و حمایت و تقویت ساختارهای فدراسیون‌های ملی به گونه‌ای که مربیان و قهرمانان استرالیایی نظام و برنامه‌های حمایتی ویژه‌ای را برای موفقیت‌های بین‌المللی خود دریابند، تدوین طرح ترویج محیط عاری از مواد ممنوع در هر فدراسیون ورزشی، تقویت اثربخشی مدیریت مؤسسه ملی ورزشی استرالیا و فراهم کردن نوآوری در خدمات حمایتی مؤسسه ملی ورزشی استرالیا به منظور ارتقای عملکرد ورزشکاران و مربیان	استراتژی‌ها
افزایش مشارکت همه افراد، توسعه ارتباطات (۱۸)	برقراری ارتباطات الکترونیکی برای بحث و گفتگو در مورد مسائل مربوط، توسعه سیاست ورزش بین‌المللی، فدرال و ایالتی، رایزنی برای سیاست توسعه ورزش ملی، افزایش مشارکت همه افراد، برپایی و هدایت دادگاه‌های مربوط به سیاست‌ها (۱۷)	افزایش مشارکت عموم در ورزش شامل همه مردم (اعم از همه رده‌های سنی، زنان و مردان، سالم و معلول)، ارتقای عضویت در باشگاه‌های ورزشی محلی، مدیریت اثربخش فدراسیون‌های ملی، ارتقای ارزش‌های بازی جوانمردانه در ورزش استرالیا و... (۱۶)	برنامه‌های عملیاتی

ایران	کانادا	بریتانیا	آفریقای جنوبی	
<p>استعدادیابی، هدایت، پشتیبانی و آماده‌سازی ورزشکاران و مربیان نخبه، مسئولان فنی و مدیران ورزش قهرمانی بانوان کشور با توجه به ارزش‌های بالای فرهنگ ایرانی-اسلامی و رعایت اصول اخلاقی و حضور افتخارآمیز برای دستیابی به سکویهای افتخار در میدان‌های ملی و فراملی از طریق توسعه هوشمندانه و پایدار ورزش قهرمانی با به‌کارگیری ظرفیت‌های موجود در داخل و خارج از کشور بر اساس قوانین و مقررات و ارزش‌های محوری.</p>	<p>افزایش فرصت‌های مشارکت و برتری در ورزش برای مردم کانادا و افزایش همبستگی عموم</p>	-	<p>بهبود کیفیت زندگی مردم و ارتقای همبستگی اجتماعی از طریق تحقق حداکثری دسترسی، رشد و توسعه و ایجاد برتری در تمامی سطوح مشارکت ورزشی.</p>	بیانیهٔ رسالت
<p>حضور مقتدرانه در بازی‌های المپیک و مسابقات قهرمانی جهان و قاره‌ای با رعایت ارزش‌ها، اصول و موازین و آموزه‌های دینی در بالاترین سطح از طریق به‌کارگیری حداکثری توان مدیریتی و نیروی انسانی شایسته با توجه به استانداردهای علمی و جهانی، به‌منظور کسب سکویهای قهرمانی و ارتقای غرور ملی و معرفی ورزشکاران زن قهرمان به‌عنوان سفیران شایستهٔ جمهوری اسلامی ایران</p>	<p>ملت ورزشی پیشتاز</p>	<p>تبدیل انگلستان به فعال‌ترین و موفق‌ترین ملت ورزشی جهان در سال ۲۰۲۰</p>	<p>تلاش برای ایجاد ملتی فعال و قهرمان</p>	چشم‌انداز
<p>رشد حرفه‌ای و شخصیتی، حفظ، ارتقاء و توسعهٔ ارزش‌های دینی و اخلاقی، همبستگی و افتخار ملی، قانون‌گرایی و شفافیت در عملکرد، عدالت و برابری، حفظ حرمت و جایگاه زن در ورزش</p>	<p>تشویق به کار تیمی و شفاف بودن فرآیندها</p>	<p>تشویق به کار تیمی</p>	<p>نوآوری، شفافیت در فعالیت‌ها، کار تیمی، پاسخگویی و ارزیابی مداوم</p>	ارزش‌های محوری
<p>فدراسیون‌ها و باشگاه‌ها، نظام استعدادیابی، توانمندسازی، منابع انسانی، نظارت بر برنامه‌ها،</p>	<p>ورزش همگانی و رقابتی</p>	<p>ورزش همگانی، ورزش قهرمانی، میزبانی رویدادهای ورزشی</p>	<p>ورزش همگانی و قهرمانی</p>	حوزه‌های کلیدی عملکرد

رویدادها و مسابقات ورزش قهرمانی بانوان کشور،				
<p>بهبود ورزش قهرمانی بانوان در فدراسیون‌ها و باشگاه‌ها، افزایش گستره شناسایی و پرورش استعدادها و ورزش قهرمانی بانوان کشور، ارتقای سطح دانش و آگاهی منابع انسانی ورزش قهرمانی بانوان کشور، بهبود کیفیت و گسترش نظارت بر فعالیت‌های ورزش قهرمانی بانوان کشور، ترویج و گسترش فضای اخلاقی و شئون اسلامی در فعالیت‌های ورزش قهرمانی بانوان کشور</p>	<p>افزایش شرکت در ورزش همگانی، افزایش شرکت‌کنندگان در ورزش قهرمانی، افزایش قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها، افزایش تعاملات با ذی‌نفعان</p>	<p>افزایش مشارکت عمومی در فعالیت‌های ورزش عمومی، ارتقای موفقیت بین‌الملل در ورزش قهرمانی و حمایت از میزبانی رویدادهای ورزشی بزرگ</p>	<p>هدف اول: توسعه زیربنایی ورزش آفریقای جنوبی در قالب پیوستاری یکپارچه و هماهنگ، هدف دوم: به حداکثر رساندن موفقیت‌های بین‌المللی ورزشی آفریقای جنوبی، هدف سوم: افزایش وجهه ورزش و تفریحات سالم در جامعه و ارتقای اهمیت آن برای عموم جامعه،</p>	<p>اهداف بلندمدت</p>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

<p>تقویت کمال جویی و آرمان گرایی زنان کشور در کسب افتخارات ملی و بین المللی، طراحی و استقرار نظام جامع نیروی انسانی ورزش قهرمانی بانوان اعم از مربیان، مدیران، کارشناسان و توانمندسازی آنان، تلاش برای رفع موانع و کسب مجوزهای ضروری از فدراسیون های بین المللی به منظور حضور بانوان ورزشکار با پوشش اسلامی، طراحی و استقرار نظام استعدادیابی به منظور شناسایی، جذب و پرورش دختران مستعد در ورزش قهرمانی کشور، الگو پردازی، طراحی و ساخت اماکن ورزشی ویژه بانوان با توجه به مقتضیات فرهنگی، اجتماعی و اقلیمی، ایجاد موقعیت لازم اخذ و میزبانی رویدادهای ورزشی مؤثر بین المللی بانوان در داخل کشور</p>	<p>تقویت سیستم مدیریت، رهبری و مربیگری در ورزش کانادا، فراهم آوری حمایت استراتژیک برای برنامه ریزی در ورزش قهرمانی (سطوح عالی مشارکتی)، افزایش فرصت های مناسب برای مشارکت ورزشی، تقویت مبانی اخلاقی در ورزش کانادا، گسترش علم و دانش ورزشی و تحقیقات ورزشی کانادا، ایجاد هماهنگی بیشتر در سیستم ورزش کانادا و استفاده حداکثر از مزایای میزبانی در رقابت های بین المللی</p>	<p>افزایش دسترس، کاهش افت و پرورش این هواخواهی و طرفداری، افزایش هشیاری، ارتقای مزایای سلامتی، تغییر رفتار نسبت به تربیت بدنی در جوانی، حفظ فرصت های ورزشی، ایجاد مسیر به سمت ورزش نخبه ها، رفع موانع، ایجاد انگیزه، ارائه ورزش به آنها</p>	<p>افزایش تعداد شرکت کنندگان در فعالیت های ورزشی، کمک به شناسایی استعداد های ورزشی، حمایت ویژه از فدراسیون های ملی، ورزشکاران و تیم های ورزشی، تعیین رشته های ورزشی اولویت دار، بهبود کمی و کیفی شرکت در مسابقات بین المللی ورزشی در رده های مختلف سنی و ...</p>	<p>استراتژی ها</p>
---	--	---	--	--------------------

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

<p>تقویت نظام انگیزش قهرمانان، مربیان و دست‌اندرکاران ورزش قهرمانی زنان، تدوین نظام داوطلبی در ورزش قهرمانی بانوان کشور، تلاش برای رفع حضور زنان در ورزشگاه‌های کشور با رعایت موازین، شأن و منزلت بانوان، افزایش سهم اعتبارات ورزش قهرمانی از بودجه کل کشور، اجرای مفاد آیین‌نامه اعطای تسهیلات برای کسب کرسی‌های بین‌المللی، حمایت و بهبود نظام شناسایی و پرورش استعدادها و ورزشی، استانداردسازی تجهیزات و امکانات ورزشی تحت پوشش، ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز برای برگزاری رویدادهای بین‌المللی (۲۲)</p>	<p>بهبود عملکرد ورزشکاران کانادایی در بازی‌های المپیک، پارالمپیک و قهرمانی جهان، توسعه هرچه بیشتر ورزش و به حداکثر رساندن مزایای اجتماعی، فرهنگی، و اقتصادی ورزش به وسیله حمایت از میزبانی رویدادهای بین‌المللی ورزشی در سراسر کانادا، تقویت و گسترش همکاری‌های برنامه‌ای و سیاسی بین دولت‌های ایالتی و سازمان‌های ورزشی (۲۱)</p>	<p>(۲۰)-</p>	<p>(۱۹)-</p>	<p>برنامه‌های عملیاتی</p>
--	---	--------------	--------------	---------------------------

بعد از توصیف وضعیت کشورهای مورد مطالعه در ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک، به مقایسه وضعیت مشاهده‌شده در این کشورها در هر یک از مفاهیم و مقایسه اجمالی با برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان کشور (۲۲) پرداخته شد. جدول شماره چهار مفاهیم مورد توجه در تدوین برنامه‌های استراتژیک سازمان‌های ورزشی در کشورهای مورد مطالعه را نشان می‌دهد که اشتراکات و افتراقات بین برنامه‌ها را نمایان می‌کند.

جدول ۴. اشتراکات و افتراقات موجود در مفاهیم کلیدی ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان در کشورهای منتخب

مفاهیم کلیدی موجود در برنامه‌های استراتژیک	استرالیا	کانادا	بریتانیا	آفریقای جنوبی	انجمن تفریحات و ورزش بانوان استرالیا	کارگروه بین‌المللی زنان و ورزش فنلاند	ورزش قهرمانی بانوان ایران
گسترش زیرساخت‌ها	*	*	*	*	-	-	*
افزایش ورزشکاران	*	*	*	*	*	*	*
افزایش مربیان	*	*	*	*	*	*	*
توجه به مسئله تنوع (مذهب، جنسیت، ناتوانی و...)	*	*	*	*	*	*	*
توسعه بازاریابی ورزشی	*	*	*	*	*	*	*
توسعه ارزش‌های اخلاقی	*	*	*	*	*	*	*
جذب حمایت‌کنندگان مالی	*	*	*	*	*	*	*
کسب میزبانی مسابقات بین‌المللی	*	*	*	*	*	*	*
ارتباط با رسانه‌ها	*	*	*	*	*	*	*
توسعه نیروهای داوطلب	*	*	*	*	*	*	-
شرکت عادلانه در ورزش بدون استفاده از داروهای نیروزا	*	*	*	*	*	*	-

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش به شناسایی ابعاد و مفاهیم برنامه‌ استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای منتخب و برنامه‌ استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان ایران پرداخته شده است. بدین منظور، به مطالعه تطبیقی وضعیت برنامه‌ استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای استرالیا، کانادا، بریتانیا، آفریقای جنوبی، انجمن تفریحات و ورزش بانوان استرالیا و کارگروه بین‌المللی زنان و ورزش فنلاند پرداخته شد و مؤلفه‌های موجود در توصیف ابعاد برنامه‌ شناسایی شد که بر اساس آن اشتراکات و افتراقات موجود در مفاهیم کلیدی ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان در کشورهای منتخب مشخص شده است. همچنان که در جدول شماره یک مشاهده می‌شود، محقق در جستجوی خود برای یافتن ابعاد برنامه‌ریزی استراتژیک از مدل دیوید^۱ (۱۴) و SPP (۱۵) استفاده کرده و به دنبال آن بوده که ببیند آیا کشورهای منتخب در تدوین برنامه‌ استراتژیک ورزش خود این ابعاد را مد نظر قرار داده‌اند یا خیر. همچنین بعد از بررسی و مقایسه برنامه‌های استراتژیک کشورهای مورد مطالعه، تلاش شد تا به مفاهیمی یکسان و مشابه در ابعاد برنامه‌های استراتژیک آن‌ها دست‌یافته‌شود. با توجه به جدول شماره چهار و بررسی اشتراکات و افتراقات برنامه‌های استراتژیک ورزش قهرمانی کشورهای منتخب و ایران توجه به نکات ذیل ارزشمند است: از جمله مؤلفه‌های توسعه ورزش قهرمانی دو دسته زیرفرآیندهای نرم‌افزاری و سخت‌افزاری است که زیرفرآیندهای نرم‌افزاری شامل: توسعه نهادهای مرتبط با ورزش قهرمانی (مانند باشگاه‌ها، شهرداری‌ها و ...)، توسعه منابع انسانی (مربی، ورزشکار، داور، تماشاگر، مدیر ورزشی و ...)، توسعه مدیریت و استراتژی، توسعه حمایتی از مربیان و ورزشکاران، توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی، توسعه علمی و پژوهشی، توسعه استانداردها و ارزیابی، توسعه و جذب منابع مالی مورد نیاز، توسعه همه‌جانبه آموزش و توسعه آمار و اطلاعات (۲۳). زیرفرآیندهای سخت‌افزاری نیز شامل این موارد است: توسعه امکانات و زیرساخت‌های ورزشی استاندارد، توسعه تجهیزات مدرن ورزشی.

با توجه به جدول شماره چهار توسعه منابع انسانی، توسعه علمی و پژوهشی، توسعه و جذب منابع مالی مورد نیاز، توسعه آمار و اطلاعات از زیرفرآیندهای نرم‌افزاری به شمار می‌آیند که در کشورهای منتخب لحاظ شده و در برنامه‌ استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان که در گردآوری اطلاعات از مطالعات تطبیقی (۲۲) منظور شده است. در زمینه کشف و پرورش استعدادها می‌توان به این نکات توجه داشت: استفاده از روش‌های علمی استعدادیابی در ایران از سال

1. David

۱۳۷۹ آغاز شد و قبل از آن طرح و روش نظام‌مندی در کشور وجود نداشت. در این سال کارشناسان سازمان تربیت‌بدنی با مطالعه ورزش و تربیت‌بدنی کشورهای صاحب‌نام به این مسئله واقف شدند که وضعیت ایران با سایر کشورها از نظر دیدگاه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی متفاوت است و طرحی تهیه کردند که مشتمل بر وضعیت موجود ایران باشد. این طرح مکملی برای فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی کشور بود. پایگاه ورزش قهرمانی در سراسر کشور با دستگاه‌های مدرن و دستگاه‌های اندازه‌گیری قابلیت جسمانی تأسیس و مجهز شد. همزمان با تدوین طرح جامع ورزش کشور تنها مجری استعدادیابی در کشور تعطیل شد. بررسی‌ها نشان می‌دهد در کشورهای شرقی مانند روسیه از سال ۱۹۸۰ سلسله مراتبی از مدارس ورزشی در اتحاد جماهیر شوروی تأسیس شد که نوجوانان و جوانان در آن‌ها به فعالیت‌های ورزشی هدمند می‌پرداختند و اساساً از همان موقع سیستم ورزش آن‌ها سیستم گلخانه‌ای با جمعیت انبوه بوده است به‌طوری که ورزشکاران از کودکی تحت تعلیمات و تمرینات ورزشی قرار می‌گیرند تا عنوان قهرمانی را کسب کنند، اما در نقطه مقابل در کشورهای بلوک غرب مانند کانادا اصل بر ایجاد زیرساخت‌های مناسب ورزشی در دو فرآیند نرم‌افزاری و سخت‌افزاری است به‌طوری که با ایجاد فضاهای زیاد ورزشی جمعیت انبوهی وارد چرخه ورزش قهرمانی می‌شوند و وجود متخصصان ورزشی تکمیل‌کننده این سیکل است. در کشورهای مورد مطالعه، آموزش و پرورش اصلی‌ترین نهاد مجری در استعدادیابی و شناسایی نخبگان ورزشی است (۲۳)؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود با برگزاری مسابقات مدارس، به‌ویژه مدارس دخترانه در رده‌های نونهالان، نوجوانان و جوانان در سطوح منطقه‌ای، استانی، ملی و بین‌المللی فرصت‌های خوبی برای کشف و شکار استعدادها به‌وجود آید. همچنین داشتن طرح و برنامه استراتژیک استعدادیابی ملی بانوان که در آن ابعاد مختلف طرح، مأموریت، چشم‌انداز، بررسی عوامل بیرونی و درونی، نقاط قوت و ضعف، تهدیدها و فرصت‌ها و راهبردها به‌خوبی تبیین شده‌باشد از عوامل مهم و اساسی موفقیت طرح محسوب می‌شود؛ از این رو ورزش قهرمانی بانوان کشور نیز می‌تواند با شرکت دادن این سازمان‌ها در امر استعدادیابی کمک شایانی به کشف و پرورش استعدادها و ورزشی کند. از جمله موارد بسیار مهم و قابل توجه دیگر، تمرکز بر این امر است که در دنیای امروز، ورزش صنعت محسوب می‌شود و برای کسب موفقیت بیشتر و سریع‌تر باید امکانات و منابع بیشتری فراهم شود و این امر میسر نمی‌شود مگر با ایجاد ی ساختار مناسب ورزشی؛ به‌عنوان مثال کمیته ملی المپیک کانادا برای مربیان و ورزشکارانی که در ورزش قهرمانی حضور دارند، خدمات ذیل را ارائه می‌دهد: تأمین بورسیه تحصیلی، فراهم کردن برنامه‌ریزی شغلی، آموزش مهارت‌های زندگی، فراهم کردن فرصت‌های

رشد برای مربیان و ورزشکاران، حمایت از نیازمندی‌های زندگی، پرداخت مالی ماهیانه برای کاهش فشارهای مالی، برنامه‌مساعدت به ورزشکاران مستعد، حمایت‌های علمی، معافیت‌های پزشکی، دسترسی به مربیان ماهر و معافیت‌های نظام وظیفه‌ای (۲۱)؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود برای رشد و توسعه ورزش قهرمانی، مانند کشورهای صاحب‌نام، در مسیر توسعه ورزش قهرمانی نگاه حرفه‌ای به زیرساخت‌های ورزش قهرمانی و به‌خصوص ورزش قهرمانی بانوان کشور داشته باشیم که عبارت‌اند از: ورزشکار قهرمانی، مدیریت ورزشی، مربیان و کادر سرپرستی، استعدادیابی و شناسایی نخبگان ورزشی، مسابقات قهرمانی، اعزام تیم‌های ورزشی به اردوها و مسابقات داخلی و برون‌مرزی، تماشاگران، مقوله آموزش، ساخت و سازهای ورزشی، تجهیز تیم‌های ورزشی، باشگاه‌داری، پخش تلویزیونی و علوم تربیت بدنی. توجه به این نکات می‌تواند کارساز باشد که با نتایج تحقیق هنری و همکاران (۱۳۹۰)، سجادی (۱۳۷۸)، غفوری (۱۳۸۲) و کردی (۱۳۸۶) همخوان است؛ بنابراین با توجه به نقش ارتباط با رسانه و اهمیت آن در ترویج ورزش قهرمانی در کشورهای منتخب، مسئولان و کارشناسان رسانه‌ای باید در برنامه‌های ورزشی سعی کنند پوشش مطلوبی از رویدادها و مسابقات رشته‌های مختلف ورزشی داشته باشند و در معرفی رشته‌های مختلف ورزشی و قهرمانان آن رشته تلاش کنند. رسانه‌های ورزشی باید واقعیات را بیان کنند و در بیان مسائل و نقاط قوت و ضعف ورزش کشور جسارت لازم را داشته و به اصول اخلاقی پایبند باشند. در این صورت است که رسانه‌ها نقش اطلاع‌رسانی خود را در قبال توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی به‌درستی ایفا می‌کنند. نقش مشارکت اجتماعی در ورزش قهرمانی بسیار مهم و گسترده است و اگر به نحو مطلوبی سازمان‌دهی شود، باعث توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی و شکوفایی آن می‌شود. نقش آموزش در توسعه فرهنگ قهرمانی به این دلیل حائز اهمیت است که کلیه افراد حاضر در بدنه ورزش را مدیران، مربیان، ورزشکاران، داوران و ... شامل می‌شود؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود مطالعات و تحقیقات علمی در خصوص توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی گسترش یابند. از جمله موارد حائز اهمیت دیگر رشد ارزش‌های اخلاقی است که در کلیه کشورهای منتخب به آن توجه شده است. ورزش به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی و فرهنگی حامل پیام‌ها و ارزش‌های زیادی است که همیشه در دوره‌های مختلف زندگی بشری آشکار بوده است، ولی در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای تفکر پیروزی به هر قیمت، قدرت اقتصادی و تجاری در ورزش به تقلب، خشونت، دوپینگ و سایر رفتارهای غیرقانونی و غیراخلاقی منجر شده است که می‌توان از آن به‌عنوان بحرانی اخلاقی یادکرد نه بحران امکانات، برنامه و فناوری. این فرآیند با قوانین ورزشی، هنجارها و ارزش‌های جامعه امروزی سازگار نیست و از طرف دیگر قوانین و هنجارهای اخلاق عمومی

جامعه نیز نتوانسته است از مشکلات ورزش قهرمانی در این زمینه بکاهد؛ بنابراین اصلاح و تدوین مجموعه قوانین و استانداردهای اخلاقی برای حل این بحران ضرورت پیدا کرده و ایده بازی منصفانه نیز تلاشی برای سازگاری مجدد ورزش با اخلاق است. در این میان، اخلاق نیک قهرمانان شاخص و چهره‌های سرشناس ورزش کشور از مسائل مهمی است که همیشه مورد اشاره بوده تا هم فضای ورزش از آلودگی دور باشد و هم الگوپذیری فرهنگی در جامعه به سمت مثبت گرایش پیدا کند، اما همیشه انگیزه‌های برنده شدن، کسب مقام قهرمانی، رسیدن به جوایز و به‌طور کلی جذابیت‌های مادی ورزش قهرمانی مانعی برای اخلاق‌مداری بوده و باعث لغزش شده است؛ به بیان واضح‌تر، قهرمانانی بوده‌اند که در این مسیر نتوانسته‌اند خود را حفظ کنند؛ چون توانایی ایجاد هماهنگی و تعادل میان منافع مادی و معنوی را نداشته‌اند. این موضوع هم طبیعی است؛ زیرا سطح رشد فرهنگی چهره‌های سرشناس ورزش متفاوت است و هرکدام به میزان فضای حاکم بر زندگی شخصی و آموزش‌هایی که در طول سال‌ها به‌طور مستقیم و غیرمستقیم دیده‌اند، درک متفاوتی از مسائل دارند. اینجاست که ضرورت سیاست‌گذاری کلان و برنامه‌ریزی دقیق برای ترویج ارزش‌ها در ورزش نمود پیدا می‌کند؛ به عبارتی متولیان قانون ورزش کشور باید در حدود ترویج صفات پهلوانی و جوانمردی میان قهرمانان باشند که این اخلاق پسندیده، ریشه در آموزه‌های اسلامی دارد. جذب حمایت‌کنندگان مالی از جمله موارد دیگری است که در برنامه استراتژیک کشورهای منتخب مد نظر قرار گرفته است و با توجه به اهمیت آن، در طراحی برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان کشور (۲۲) نیز در نظر گرفته شده است. حضور حمایت‌کنندگان مالی بسیار مهم است؛ بنابراین برای دستیابی به چنین فرصتی فدراسیون یا سازمان ورزشی موظفاند برنامه ارائه دهند و حمایت‌کنندگان مالی نیز با دریافت برنامه مدون و تقویم منظم ورزشی از سوی سازمان و یا فدراسیون‌ها می‌توانند اقدامات خود را گسترش دهند. چالش‌های بازاریابی ورزش بانوان و تأمین منابع مالی برای فعالیت‌های ورزشی آن‌ها مانند مشکلات و چالش‌های سایر بخش‌ها و سازمان‌های ورزشی است، به‌علاوه در این زمینه مشکلات پخش تلویزیونی بیشتری وجود دارد، اما به نظر می‌رسد مشکل برنامه‌ریزی، هدف‌گذاری، نبود تقویم مشخص، اقدام به‌موقع، ارائه دلایل ارزشمند برای جذب حامیان مالی، تعیین مدیر و عوامل اجرایی واجد شرایط، تدوین برنامه تبلیغات تقدیر از حامیان و ... از چالش‌های اصلی در این زمینه‌اند. از جمله موارد بسیار مهمی که در تدوین برنامه استراتژیک ورزشی باید بدان توجه خاصی نمود مبحث داوطلبان ورزشی است. داوطلبان نه‌تنها مهم‌ترین و قدرتمندترین منبع انسانی برای جوامع به شمار می‌آیند، بلکه می‌توانند بنیاد و اساس موفقیت در بسیاری از کارها نیز تلقی شوند. بحث

داوطلبان در برنامه‌های استراتژیک کشورهای منتخب مورد توجه قرار گرفته‌است که متأسفانه در تدوین برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان کشور بدان توجه نشده‌است (۲۲). در استرالیا و کانادا بیش از یک میلیون نفر در سازمان‌های ورزشی داوطلب می‌شوند و در انگلستان این تعداد به ۴/۵ میلیون نفر می‌رسد. این آمار و ارقام به ترتیب برابر با ۱۰ درصد جمعیت استرالیا، ۵ درصد جمعیت کانادا و ۱۱ درصد جمعیت کل انگلستان است. حدود یک‌چهارم تمامی داوطلبان در استرالیا (۲۶ درصد) و انگلستان (۲۶/۵ درصد) و یک‌پنجم داوطلبان در کانادا (۱۸ درصد) تنها در بخش ورزش مشارکت دارند (۲۱). جذب، آموزش، به‌کارگیری و نگهداری نیروهای داوطلب فرآیندی پرهزینه است؛ از این رو سازمان‌های ورزشی سعی می‌کنند تا افرادی را به‌عنوان داوطلب انتخاب کنند که پتانسیل ماندگاری بیشتری در سازمان داشته باشند. این مهم تحقق نمی‌یابد جز با بررسی انگیزه داوطلب شدن افراد و انطباق آن با سازمان ورزشی و نوع خدمات این سازمان (۲۴)؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود مسئولان ورزش قهرمانی و همچنین مدیران دانشگاه‌ها و ادارات تربیت‌بدنی دانشگاه‌ها برای توسعه داوطلبی در میان دانشجویان به‌عنوان نیروی انسانی جوان، پرنرژی و ارزشمند به اولویت‌های انگیزشی دانشجویان (به‌خصوص عوامل مادی و اجتماعی) و میزان نقش هر یک از انگیزاننده‌ها در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های خود توجه کنند تا در نهایت از مزایای فراوان داوطلبی برای نیل به اهداف ورزش قهرمانی بهره‌مند شوند. همچنین در زمینه استفاده از داروهای نیروز، روند رو به رشد پژوهش در مورد دوپینگ در ورزش از دهه هشتاد قابل ملاحظه است. از نظر آسیب‌شناسی روانی و اجتماعی دوپینگ در بسترهای زیر رشد می‌کند؛ نگرش غلط مبنی بر اینکه دوپینگ شرط لازم برای حصول موفقیت است، انتظارات غیرواقعی و زیاد مردم از قهرمانان، جوایز مالی کلان برای ورزشکاران قهرمان، چشم‌پوشی مربیان از عوارض جسمانی و اخلاقی دوپینگ، بی‌اعتمادی به ورزشکاران، بی‌توجهی به هدف اصلی ورزش به‌عنوان وسیله‌ای برای حفظ سلامت جسمی و روانی، تأکید مربیان بر کسب پیروزی به‌عنوان اصلی‌ترین هدف؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود با تدارک مواردی همچون موارد ذیل بتوان از این عمل غیراخلاقی و غیرحرفه‌ای جلوگیری کرد: فراهم آوردن محیطی سالم برای تمامی ورزشکاران، رعایت اصل برابری، محافظت از سلامت ورزشکاران، احترام به اخلاق ورزشی و سالم‌سازی جسم و روان، جلوگیری از برتری غیراخلاقی (غیرمنصفانه) ورزشکاران، احترام به حقوق افراد و سازمان‌های ورزشی. در جمع‌بندی کلی باید گفت برنامه‌ریزی، فراهم کردن امکانات، مدیریت، عزم ملی و تبلیغات موجب می‌شوند در درازمدت بتوان ورزش را از پایه در برنامه تربیت و آموزش افراد قرارداد و بهترین نتیجه‌ها را به‌دست آورد. در ورزش حرفه‌ای و بین‌المللی بهترین نتیجه‌ها توسط

قهرمانانی به دست می‌آید که نماینده کشور خود محسوب و موجب سربلندی و افتخار و غرور ملی سرزمین خود می‌شوند؛ به همین دلیل به طور غیرمستقیم و به تجربه می‌توان نتیجه گرفت هر کشوری که قهرمانان بیشتری داشته و افتخارات ورزشی بیشتری به دست آورده باشد، برنامه‌ریزی و مدیریت و سرمایه‌گذاری بیشتری نیز داشته است؛ بنابراین همان‌گونه که کشورهای موفق با الگوبرداری از کشورهای دیگر و انطباق آن‌ها با امکانات موجود کشور خود به موفقیت دست یافته‌اند، ما نیز می‌توانیم با استفاده از تجربیات کشورهای دیگر در برنامه‌ریزی و شیوه‌های درست مدیریتی از بسیاری از هزینه‌های اضافی و غیرضروری و به هدر رفتن انرژی و وقت مردم و کشور جلوگیری به عمل آوریم.

منابع

۱. مظفری سید امیر احمد و همکاران. نظام جامع توسعه ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. ۱۳۸۸.
۲. جکسون راجر، پالمر ریچارد. راهنمای مدیریت ورزشی. گروه مترجمان چاپ سوم. تهران: کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران. ۱۹۹۸.
۳. الوانی مهدی. مدیریت عمومی. چاپ بیست و سوم. تهران: نشر نی. ۱۳۸۴.
۴. نصیر زاده سید مهدی. تهیه و تدوین استراتژی توسعه ورزش قهرمانی و همگانی استان کرمان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور. مرکز تهران. ۱۳۸۷.
۵. جهان بینی عباس. تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی استان قم. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور. مرکز تهران. ۱۳۸۸.
۶. یار احمدی محمد. بررسی وضعیت موجود ورزش قهرمانی و همگانی شهرستان دورود. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور. مرکز تهران. ۱۳۸۸.
۷. خسروی زاده اسفندیار. مطالعه و طراحی برنامه استراتژیک کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران. رساله دکتری چاپ نشده. دانشگاه تهران. ۱۳۸۷.
۸. هنری حبیب، احمدی سید عبدالحمید، مرادی مهدی. بررسی نقش چهارگانه رسانه‌های ورزشی در توسعه فرهنگ ورزش قهرمانی. مطالعات مدیریت ورزشی. ۱۳۹۱. ۶ (۱۵): ۱۵۸-۱۴۵.
۹. سجادی سید نصرا... . تحلیلی بر نقش رسانه‌های جمعی در بازی‌های المپیک طی قرن بیستم. نشریه حرکت. ۱۳۷۸. ۳(۳): ۴۸-۳۹.
۱۰. غفوری فرزاد. مطالعه و بررسی نگرش متخصصان تربیت بدنی به نقش رسانه‌های جمعی در گرایش مردم به ورزش قهرمانی و همگانی. نشریه حرکت. ۱۳۸۲. شماره ۱۶: ۷۸-۵۷.

۱۱. کردی محمد رضا. مطالعه و ارزشیابی کمی و کیفی منابع انسانی شاغل در بخش ورزشی رسانه‌های گروهی کشور. طرح پژوهشی. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. ۱۳۸۵.
۱۲. سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران. بخش فناوری اطلاعات معاونت امور بانوان. گزارش عملکرد سال ۱۳۸۹. تهران. www.sport.ir
13. gratton P., and Jones C. Research method for sport studies. New York: Taylor & Francis Group. 2004 : 167-69
- . اعرابی سید محمد، و همکاران. دستنامه برنامه‌ریزی استراتژیک. چاپ سوم. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی. ۱۳۸۹.
15. Boyd Patrick. Forging Future Success: A Strategic Planning Guide for Fijies National Sport Federations. Fiji Association of Sports and National Olympic Committee. 2005. www.fijiolympiccommittee.com.
16. Australian Sports Commission. Strategic Plan: 2006- 2009. ww.ausport.gov.au.
17. Australian women sport. Strategic plan. 2005-2008. ww.australianwomensport.com.au
18. IWG: Strategic I Plan. 2007-2012. Final. www.iwg-gti.org.
19. Sport and Recreation South Africa. SRSA strategic plan 2008-2012. www.srsa.gov.za.
20. Sport England. Game Plan: A strategy for delivering government sport and physical activity objectives. A joint DCMS/ Strategy unit report. 2002 www.sportengland.org.
21. The Canadian Sport Policy. 2002. www.pch.gc.ca.
۲۲. راسخ نازنین، سجادی سید نصر...، حمیدی مهرزاد. طراحی و تدوین برنامه استراتژیک ورزش قهرمانی بانوان کشور. رساله دکتری منتشر نشده. دانشکده تربیت بدنی. دانشگاه تهران. ۱۳۹۱.
۲۳. سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران. سند تفصیلی نظام جامع طرح توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای. ۱۳۸۴.
24. Okan M A, and Eisenberg N. "Motives and intent to continue organizational volunteering among resident of a retirement community area". Journal of community psychology. 1992, 20. PP: 183-7.

ارجاع دهی به روش ونگوور

راسخ نازنین، امیری مجتبی. مطالعه تطبیقی ورزش قهرمانی بانوان کشورهای منتخب با رویکرد استراتژیک. ۱۳۹۳؛ ۶ (۲۵): ۷۹-۱۰۰